

Epulis: patomorfoloģisks raksturojums

*Arnīs Āboliņš¹, Ilze Štrumfa¹, Lauris Seilis²,
Marika Āboliņa³, Jānis Gardovskis⁴*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Patoloģijas katedra, Latvija

² Valmieras rajona zobārstniecības klīnika, Latvija

³ SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca", Latvija

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Ķirurģijas katedra, Latvija

Ievads. Grieķu vārdu "epulis", kas nozīmē "smaganu pietūkums", zobārstniecībā lieto kā nespecifisku terminu, lai apzīmētu audzējus vai audzējam līdzīgus veidojumus, kas varētu būt cēlušies gan no smaganām, gan no alveolārās gļotādas. Tā kā epulis ir nespecifisks klīniskais termins, tad, veicot patomorfoloģiskus izmeklējumus, iespējams diagnosticēt dažādus patoloģiskos procesus, kas var ietvert gan reaktīvas izmaiņas, gan dažāda bioloģiskā potenciāla audzējus.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija patomorfoloģiski izanalizēt klīniski diagnosticēta epuļa operāciju materiālu, lai izpētītu klīniski noteiktas epuļa diagnozes cēloņus un to bioloģisko potenciālu. Retrospektīvajā pētījumā tika secīgi iekļauti visi klīniskie gadījumi, kas viena gada laikā operēti un kuru materiāls nosūtīts patomorfoloģiskai izmeklēšanai ar nepārprotami ietvertu klīnisko diagnozi "epulis". Operāciju materiāls izvērtēts gaismas mikroskopā, sagatavojot 4 μm biezus, secīgus parafīna griezumus hematoksilīna un eozīna krāsojumā. Datu apstrādei izmantotas aprakstotās statistikas metodes (Altman et al., 2000).

Rezultāti. Pētījuma laikā patomorfoloģiskai izmeklēšanai tika nosūtīti 65 gadījumi ar klīnisko diagnozi, kas nepārprotami ietver terminu "epulis". Operēto pacientu vidū bija 52 [80,0%; 95% ticamības intervāls (TI) = 68,7-87,9] sievietes un 13 [20,0%; 95% TI = 12,1-31,3] vīrieši. Sieviešu vidējais vecums bija 52 gadi, robežās no 10 līdz 85 gadiem, bet vīriešu vidējais vecums bija 46 gadi, robežās no 6 līdz 75 gadiem. Patomorfoloģiskā izmeklēšanā visbiežākā atrade bija iekaisīga fibroza hiperplāzija - 30,8% gadījumu [95% TI = 20,9-42,8]; 26,2% gadījumu [95% TI = 17,0-38,0] konstatēts fibroepiteliāls polips, bet 13,9% gadījumu [95% TI = 7,5-24,3] mikropreparātos bija novērojams hronisks hiperplastisks gingivīts. Gan perifēra gigantšūnu granuloma, gan piogēna granuloma tika konstatēta 10,7% gadījumu katra [95% TI = 5,3-20,6]. 6,2% pacientu [95% TI = 2,4-14,8] mikroskopiski vizualizēja perifēru osificējošu fibromu, bet vienā gadījumā [1,5%; 95% TI = 0,3-8,2] labdabīgu asinsvadu audzēju - kapilāru hemangiomu.

Secinājumi.

1. Klīnisko operējama epuļa diagnozi četras reizes biežāk konstatē sievietēm nekā vīriešiem.
2. Patomorfoloģiskajā izmeklēšanā visbiežāk kā klīniska epuļa cēlonis atklājas iekaisīga fibroza hiperplāzija, bet labdabīgs audzējs izraisa tikai 1,5% epuļa gadījumu.
3. Ļaundabīgs audzējs netika konstatēts nevienam pacientam.